

Araştırma Makalesi

Yeniden Yazma Örneği Olarak Sindirella Masalının Farklı Kültürlerdeki Varyantları*

*Variants of Cinderella in Different Cultures as an Example of Rewriting*Nilgün ÇELİK¹

¹ Doktora Öğrencisi, Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara/Türkiye, celiknilgun06@gmail.com

Öz: Bu çalışma, Sindirella masalının Batı ve Doğu kültürlerindeki varyantlarının dönüşümünü incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın ilk araştırma sorusu, Sindirella'nın Batı ve Doğu varyantlarındaki dönüşümünün temel nedenlerini irdeleyerek, her bir varyantın o dönemin toplumsal normlarına ve kültürel bağlamlarına nasıl uyum sağladığını ortaya koymaktadır. Batı'daki versiyonlar, özellikle Perrault ve Grimm Kardeşler'in eserleriyle özdeşleşirken Doğu'daki varyantlar Çin, Hindistan ve Orta Doğu gibi bölgelerin gelenekleri ve dini inançlarıyla şekillenmiştir. Çalışmanın ikinci araştırma sorusu, Sindirella masalının modern uyarlamalarında toplumsal cinsiyet algısının, toplumsal cinsiyet rollerinin, kadın imgesinin nasıl değiştiğini incelemektedir. Araştırma, masalların kültürel bağlamda nasıl şekillendiğini ve evrensel temaların kültürel özgünlüklerle harmanlanarak nasıl evrildiğini ele almaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, masalların farklı anlatı biçimlerinde yeniden yorumlanarak metinlerarası etkileşim oluşturduğunu ve böylece kültürlerarası etkileşimin edebî bağlamda nasıl analiz edilebileceğini göstermektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiş ve içerik analizi yöntemi ile teorik çerçeve oluşturulmuştur. Bu çalışma, masalların kültürel bağlamdaki yeniden yazımları ve dönüşümleri üzerine metinlerarasılık temelli bir analiz sunmakta ve bu analizin kültürel etkileşim süreçlerini anlamadaki önemine vurgu yapmaktadır. Dokümanlarda karşılaşılan toplumsal cinsiyet algıları ve temsilleri, masalların kültürel bağlamdaki dönüşüm süreçlerini açıklamaya hizmet edecek şekilde ele alınmıştır. Çalışma, Sindirella'nın Batı ve Doğu kültürlerindeki varyantlarının tarihsel evrimini ve toplumsal dönüşümleri gösterme yolunda katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Masal, Dönüşüm, Metinlerarasılık, Yeniden Yazma, Kültürlerarasılık

Abstract: This study aims to analyze the transformation of the variants of Cinderella fairy tale in Western and Eastern cultures. The first research question of the study analyses the main reasons for the transformation of Cinderella in Western and Eastern variants and reveals how each variant adapted to the social norms and cultural contexts of the time. While the Western versions are particularly identified with the works of Perrault and the Brothers Grimm, the Eastern variants are shaped by the traditions and religious beliefs of regions such as China, India and the Middle East. The second research question of the study analyses how the perception of gender, gender roles and the image of women change in modern adaptations of Cinderella fairy tale. The research examines how fairy tales are shaped in a cultural context and how universal themes evolve by blending with cultural specificities. In this context, the main purpose of the study is to show how fairy tales can be reinterpreted in different narrative forms to create intertextual interaction and thus how intercultural interaction can be analyzed in a literary context. The study was conducted with qualitative research method and the theoretical framework was created with content analysis method. This study presents an intertextuality-based analysis on the rewriting and transformations of fairy tales in the cultural context and emphasizes the importance of this analysis in understanding cultural interaction processes. Gender perceptions and representations encountered in the documents are analyzed in a way that serves to explain the transformation processes of fairy tales in the cultural context. The study aims to contribute to the historical evolution and social transformations of the variants of Cinderella in Western and Eastern cultures.

Keywords: Fairy Tale, Transformation, Intertextuality, Rewriting, Interculturality

Atıf: Çelik, N. (2025). "Yeniden Yazma Örneği Olarak Sindirella Masalının Farklı Kültürlerdeki Varyantları". *Edebî Eleştiri Dergisi*. 9(1): 57-78.

DOI: 10.31465/eeder.1584982

Geliş/Received: 13.11.2024

Kabul/Accepted: 17.02.2025

Yayın/Published: 23.03.2025

* Bu çalışma, "Okuma Eğitiminde Yeniden Yazılmış Masalların Metinlerarası Anlam Kurma ve Göstergebilim Açısından Çözümlemesi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

Giriş

Kültür, toplumların ortak değerleri, ideolojik inançları, dilleri ve sembolleri aracılığıyla bireylerin kimlik ve aidiyet duygularını pekiştirirken onların toplumsal rollerini ve ilişkilerini de belirlemektedir. Bu ortak değerler ve inançlar, dilden sembollere, ritüellerden dünya görüşlerine kadar geniş bir yelpazede kendini göstermektedir. Dilin semboller ve sözcükler aracılığıyla düşünceyi ifade etme gücü, kültürel soyutlamaların hikâye anlatımı yoluyla aktarılmasını sağlamaktadır. Kültürel değerlerin nesiller boyunca aktarımı, özellikle masallar gibi sözlü geleneklerle mümkün kılınmıştır. Masallar, dilin semboller ve sözcükler aracılığıyla düşünceleri ifade etme gücünü somut bir şekilde göstermektedir.

Metinlerarasılık kuramı masalların farklı kültürlerdeki izlerini sürme ve varyantlarını karşılaştırma amacıyla nasıl kullanılabileceğini ortaya koymaya yardım etmektedir. Metinlerarasılık kavramı, farklı metinlerin birbiriyle ilişkisini inceleyen bir teorik yaklaşımdır. Julia Kristeva'nın (1986) geliştirdiği metinlerarasılık kavramı, bir metnin anlamını, diğer metinlerle kurduğu ilişkiler üzerinden kazandığını öne sürmektedir. Bu yaklaşım, masallar gibi sözlü anlatı geleneğine dayanan metinlerin, tarihsel ve kültürel etkileşim ağı içinde yeniden şekillenmesine olanak tanımaktadır. Masalların farklı kültürlerdeki varyantları, bu metinlerin yeniden yazılma ve dönüştürülme süreçlerinin çok boyutlu bir şekilde ele alınmasını sağlamaktadır. "Yeniden yazma" veya "dönüştürüm" olarak adlandırılabilir bu süreç, bir masalın farklı kültürel, tarihsel veya ideolojik bağlamlarda yeniden yorumlanmasını ifade etmektedir (Hutcheon, 2006). Bu yeniden yazımlar, bir yandan masalın evrensel temalarını korurken diğer yandan toplumsal değişimlere, değerlere ve normlara uygun yeni boyutlar kazandırmaktadır. Sindirella masalı, metinlerarasılığın mükemmel bir örneğidir. Farklı kültürlerdeki Sindirella versiyonları, önceki hikâyelerin izlerini taşımaktadır ve birbirleriyle karşılıklı bir etkileşim içindedir.

Sindirella masalı, tarih boyunca farklı kültürlerde yeniden yorumlanmış ve bu yorumlar, toplumların değerlerindeki ve normlarındaki değişimleri yansıtan birer belge haline gelmiştir. Ana-metinsellik kavramı, bu çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır; çünkü masalların kökensel yapısı ile bu yapının farklı kültürlerde nasıl yeniden inşa edildiği arasındaki ilişkiler, metinlerarasılık perspektifiyle analiz edilmektedir. Charles Perrault'nun 17. yüzyıldaki versiyonu aristokratik değerleri vurgularken, 20. yüzyılda feminist yorumlar, masalın geleneksel cinsiyet rollerine yönelik eleştirilerle yeniden şekillenmesini sağlamıştır. Sindirella'nın Türkçe versiyonu olan *Sindirella'nın Bilmece* başka bir örnektir. Bu versiyonda, geleneksel masalın öğeleri, özellikle de "bilmece" unsuru, Türk kültürüne özgü bir biçimde sunulmaktadır (Alsaç, 2020). Buradaki metinlerarasılık, masalın hem yerel kültüre nasıl adapte olduğunu hem de farklı metinlerle nasıl bir etkileşim içinde şekillendiğini göstermektedir. Metinlerarasılık perspektifi, Sindirella'nın farklı versiyonlarının birbirleriyle ve kültürel bağlamlarıyla nasıl ilişki kurduğunu analiz etmeye imkan tanımaktadır. Bu çerçevede, masalın yeniden yazımları, yalnızca bir edebi dönüşüm değil, aynı zamanda toplumsal değişimlerin bir yansımasıdır. Metinlerarasılık, masalların sadece kültürel öğelerinin izlenmesini değil, aynı zamanda farklı toplumsal bağlamlardaki anlam katmanlarının çözümlenmesini de sağlamaktadır (Genette, 1997). Bu çerçevede, masalların varyantları, sadece edebi bir dönüşümü değil, aynı zamanda toplumsal değişimlerin bir yansımasını temsil etmektedir.

Batı kültüründe yeniden yazılan birçok Sindirella versiyonunda bireyci değerler ve kişisel özgürlük temaları gözlenmektedir. Bu versiyonlarda Sindirella'nın karakter gelişimi, özgüven kazanımı ve kendini gerçekleştirme gibi temalar işlenirken masalın Doğu kültüründe yeniden

yazılan versiyonlarında toplumsal uyum ve aile bağlarının önemi daha fazla vurgulanmaktadır. Bu farklılıklar, kültürlerin bireyin kendini tanıması ve topluma uyum sağlaması konularında farklı norm ve değerlere sahip olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, modern uyarlamalarda feminist ve eleştirel bir bakış açısı da masala yeni bir boyut kazandırmıştır. Geleneksel versiyonda, Sindirella'nın kaderini belirleyen kurtarıcı prens figürü, modern uyarlamalarda yerini Sindirella'nın kendi hayatını yönlendiren, bağımsız bir kadın olarak tasvir edilmesine bırakmıştır. Bu değişim, modern toplumlarda kadın hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve bağımsızlık temalarının ön plana çıkmasıyla ilgilidir. Bu bağlamda, Sindirella masalının yeniden yazılan versiyonları metinlerarasılık perspektifiyle incelendiğinde, farklı kültürlerin kendine özgü değerleri, normları ve inançları ışığında masalın nasıl yeniden şekillendirildiği anlaşılmaktadır. Her versiyon, masalın evrensel temasını korurken kültürel farklılıkları da yansıtarak okuyucuya farklı yaşam görüşleri ve toplumsal değerler hakkında bilgi sunmaktadır.

1. Yöntem

1.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, klasik bir masal olan *Sindirella*'nın farklı kültürel, sosyal ve sanatsal bağlamlarda yeniden yorumlanması sürecinde metinlerarası bir etkileşimle nasıl dönüştüğünü incelemektir. Metinlerarasılık çerçevesinde, *Sindirella*'nın edebi kökenlerinden sinematik uyarlamalara ve animasyon filmlerine kadar uzanan anlatı serüveni analiz edilmiştir. Bu kapsamda, masalın farklı anlatı formlarında yeniden üretilirken geçirdiği anlam kaymaları, anlatı yapısındaki değişiklikler ve karakterlerin yeniden yapılandırılması gibi unsurlar değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın araştırma soruları, Sindirella masalının Batı ve Doğu varyantlarındaki dönüşümleri anlamayı amaçlamaktadır. İlk olarak, *Sindirella'nın Batı ve Doğu varyantlarındaki dönüşümlerin temel nedenleri nelerdir?* sorusu, masalın farklı kültürlerde nasıl şekillendiğine ve hangi toplumsal, kültürel ve tarihsel faktörlerin bu değişimlere yol açtığına odaklanmaktadır. Batı'daki versiyonlar genellikle Perrault ve Grimm Kardeşler gibi figürlerle özdeşleşirken Doğu'daki varyantlar, özellikle Çin, Hindistan ve Orta Doğu gibi bölgelerde, o kültürlerin gelenekleri, dini inançları ve toplumsal normlarıyla şekillenmiştir. *Sindirella masalının modern uyarlamalarında, farklı kültürlerin toplumsal cinsiyet algısı, toplumsal cinsiyet rolleri, kadın imgesi nasıl yansıtılmaktadır?* sorusu ise, Sindirella masalının modern yorumlarla toplumda kadınların rolüne dair algıların nasıl değiştiğini araştırmaktadır. Geleneksel Sindirella masalı, genellikle pasif ve yardımsever bir kadın figürü sunmaktadır ancak modern yorumlarda bu karakter, daha güçlü, bağımsız ve kendi kaderini kontrol eden bir figür olarak yeniden yorumlanmaktadır. Bu dönüşüm, kadınların toplumsal cinsiyet rollerini sorgulayan ve cinsiyet eşitliğini savunan bir gelişim göstermektedir. Sindirella'nın hikâyesinde pasif kabul edilen kadınlık rolü güçlü bir bireysel kimlik ve özgürlük mücadelesiyle değişmektedir.

Araştırma, masalın farklı kültürlerdeki varyantlarının oluşumundaki temel nedenleri irdeleyerek her varyantın o dönemin ve toplumun özgün değerlerine, normlarına ve sanatsal eğilimlerine nasıl uyum sağladığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla, *Sindirella*'nın dönüşümünün altında yatan kültürel ve sosyal etmenleri ele alarak, masalların evrensel bir anlatı formu olarak niçin evrildiğini ve her yeniden anlatımda toplumsal normlarla nasıl harmanlandığını ortaya çıkarmak bu çalışmanın ana odak noktalarından biridir. Bu bağlamda, masalların evrenselliği yalnızca belirli temaların ve yapısal öğelerin tekrarıyla değil, aynı zamanda her kültürün kendi tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlamıyla harmanlanarak yeniden biçimlenmesiyle açıklanabilmektedir. Her yeniden anlatımda masallar, o kültürün değerleri, normları ve inançları

doğrultusunda anlam kazanmaktadır; bu da evrensellik iddiasının, kültürel özgünlüklerle uyumlu hale gelmesini sağlamaktadır. Yani, masalların evrensel yapısı, farklı kültürel bağlamlarda yeniden yorumlanarak, her toplumun kendine özgü toplumsal yapısına ve bireysel deneyimlerine uygun biçimde evrilmektedir.

Bu çalışmanın önemi, masalların farklı anlatı biçimlerinde yeniden yorumlanarak zenginleştiğini ve böylece metinlerarası bir nitelik kazandığını ortaya koymasında yatmaktadır. Masalların farklı adlarla yeniden hayat bulması kültürlerarası etkileşimi edebi bağlamda incelenmesine olanak tanımaktadır. Bu doğrultuda araştırma, kültürel çalışmalar, metinlerarasılık ve anlatı incelemeleri alanlarına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

1.2. Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışma, masalların farklı kültürlerdeki dönüşümlerini ve metinlerarası etkileşimlerini incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemini benimsemektedir. Araştırma sürecinde, içerik analizi yöntemi kullanılarak belirli bir teorik çerçeve doğrultusunda yapılandırılmış bir analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın temelinde, metinlerarasılık kuramı ve bu kuramın ana-metinsellik bağlamındaki yaklaşımları yer almaktadır. Metinlerarasılık, masalların yeniden yazımında ve kültürel bağlamlarda nasıl dönüştüğünü anlamak için güçlü bir kuramsal zemin sunmaktadır. Bu çerçevede, masalların anlatı yapıları, karakter gelişimleri ve temaları üzerinden farklı kültürel bağlamlardaki varyantlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar analiz edilmiştir. Çalışmada, metinlerarası etkileşimler ile kültürel aktarım süreçlerinin bir arada değerlendirilmesi, masalların farklı dönem ve coğrafyalardaki dönüşüm dinamiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada içerik analizine dayalı doküman incelemesi yapılmış ve masalların metinlerarası ilişkileri, toplumsal cinsiyet algısı, toplumsal cinsiyet rolleri, kadın imgesi gibi temalar bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmanın temelinde, dönüşüm teması ve masallar üzerine yapılan akademik çalışmalara dair mevcut literatürün sistematik bir şekilde taranması yer almaktadır. Bu taramada, özellikle Batı ve Doğu kültürlerine ait kaynaklar önceliklendirilmiştir. Batı'dan Antik Yunan'dan başlayarak Grimm Kardeşler ve Perrault'un masalları gibi erken dönem klasik kaynakların yanı sıra İngiltere, İtalya, Amerikave Türkiye'ye ait ayrıca Doğu'dan Çin, Japonya, Mısır ve Orta Doğu kültürlerine ait metinler de analiz edilmiştir. Ayrıca, modern feminist eleştirilerin ve postmodern yaklaşımların yer aldığı çağdaş akademik çalışmalar da taranarak, masalların sosyal ve ideolojik dönüşümleri üzerine yapılan güncel araştırmalara yer verilmiştir. Belirli dönemlere ait kaynakların taranmasında, hem masalların tarihi gelişimi hem de kültürel dönüşüm süreçleri dikkate alınmıştır. Erken dönem masallarından (örneğin, Antik Yunan, 17. ve 18. yüzyıl Avrupa'sı) günümüze kadar uzanan bir zaman diliminde, farklı ideolojik yönelimlerin ve toplumsal değişimlerin masallara nasıl yansıtıldığı incelenmiştir. Çalışmada ana metin olarak *Sindirella* masalı seçilmiştir. Bu masalın seçiminde, tarihsel olarak farklı kültürel bağlamlarda birçok varyasyonunun bulunması ve bu varyasyonlar aracılığıyla sosyal ve toplumsal normların izlenebilir olması etkili olmuştur. *Sindirella*'nın farklı varyantları üzerinden yapılan analizlerde, masalların yeniden yazımında kültürel çeşitliliklerin ve ideolojik unsurların nasıl yansıtıldığı, metinlerarasılık perspektifiyle incelenmiştir. Masalın farklı kültürel bağlamlarda nasıl yeniden yorumlandığını anlamak için tarihsel ve sosyal faktörler göz önünde bulundurulmuş; her varyantın toplumsal normlar ve değerlerle ilişkisi değerlendirilmiştir. Bu süreçte, masalların evrensel temaları korunurken kültürel farklılıkların nasıl yansıtıldığı detaylandırılmıştır.

1.2.1. Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde, seçilen masalların çeşitli kültürel versiyonları ile ilgili literatür taraması yapılmış, bu eserlerin yazılı metinleri ve akademik analizleri incelenmiştir. Ayrıca masalların folklorik kaynakları, derlemeleri ve yeniden yorumlamaları da değerlendirilmiştir. Her bir masal için örnek olay analizi yöntemi kullanılarak belirli dönüşüm örnekleri derinlemesine incelenmiş ve masalların dönüşüm süreçlerinin daha iyi anlaşılması sağlanmıştır. Elde edilen veriler, nitel içerik analizi yöntemiyle incelenip yorumlanarak masalların kültürel ve toplumsal bağlarıyla nasıl örtüştüğü ve dönüşüm olgusunun her bir toplum için ne anlama geldiği üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

1.3 Çalışmanın Sınırlılıkları

Öncelikle, çalışmada *Sindirella* masalı üzerine odaklanılmıştır. Masalın kültürel bağlamda nasıl farklı yorumlandığını ve yeniden yazıldığını analiz etmek amacıyla veri toplama sürecinde yalnızca yazılı kaynaklar ve akademik literatürden yararlanılmıştır. Bu kapsamda, *Sindirella*'nın 15 farklı versiyonu ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

2. Kültürel Dinamiklerin Masallar Üzerindeki Etkisi

Kültür, masalların şekillenmesinde ve dönüşümünde etkili bir faktördür. Bu bağlamda, kültür sadece günlük yaşam pratiklerini değil, aynı zamanda toplumsal hikâyeler ve ritüelleri de etkileyerek onların aktarımını sağlamaktadır. Kültürel değerlerin, sembollerin ve ritüellerin masalların içeriğinde nasıl yer bulduğunu anlamak, toplumların kendilerini ifade etme biçimlerini de gözler önüne sermektedir. Ann Swidler (1986: 273), kültürü "farklı türden sorunları çözmek için çeşitli kombinasyonlarda kullanılacak semboller, hikâyeler, ritüeller ve dünya görüşleri olarak tanımlayarak bu bakış açısı masalların kültürel dönüşümünü anlamada önemli bir temel sunmaktadır. Masallar, toplumların ortak deneyimlerini ve kültürel değerlerini semboller, hikâyeler ve ritüeller aracılığıyla ilettikleri araçlar olarak işlev görmektedir. Clifford Geertz kültürü, "tarihsel olarak aktarılan bir anlamlar örüntüsü, semboller içinde vücut bulan, insanların yaşam hakkındaki bilgi ve tutumlarını iletişim yoluyla sürdürdüğü ve geliştirdiği bir miras olarak ifade edilen kavramlar sistemi" olarak tanımlamıştır (1973: 89; akt. McDaniel & Samovar, 2015: 9). Bu tanım, masalların farklı kültürel bağlamlarda nasıl evrildiğini, toplumların sosyal ve kültürel normlarını nasıl yansıttığını daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu tanımlar çerçevesinde, kültür, bir topluluğun ortak olarak paylaştığı ve nesilden nesile aktarılan soyut kavramlar bütünüdür. Ancak kültürün yorumlanması ve uygulanması, bireylerin yaşam hakkındaki bilgi ve tutumlarını, kültürel kimliklerini nasıl geliştirdikleriyle doğrudan ilişkilidir. Kültür, kendi içinde karmaşık, çeşitli ve birbiriyle hem uyum içinde hem de çatışan unsurlardan oluşan bir araç setidir; bu nedenle, kültür tek bir cümleyle tanımlanmaktadır. Kültür, tek bir inanç, değer veya temsil etrafında merkezleştirilmektedir. Bu perspektifle, kültürün sembolik doğası, toplumların tarihsel ve sosyal bağlamda paylaştığı değerleri, anlamları ve ritüelleri içermektedir. Kültür, insan yaşamındaki bilgi ve deneyimlerin kolektif bir aktarımı olarak değerlendirildiğinde, her bireyin veya topluluğun kendine özgü bilgi ve tutumlarına göre farklı bir anlam kazanmaktadır. Bu da kültürün evrensel bir doğası olmasına rağmen her topluma ve hatta bireye özgü farklı bir boyut kazanmasına yol açmaktadır.

Lau (1996: 233), "*bir dili anlamak için yapı, sembolizm ve kültürel bağlam arasındaki etkileşim ne kadar önemliyse, folkloru anlamak için de aynı derecede önemlidir*" diyerek dil ile kültür arasındaki ayrılmaz ilişkiye dikkat çekmektedir. Bu perspektif, masalların folklorik yapılarının ve sembolik anlamlarının, kültürel bağlamlarına göre nasıl şekillendiğini ve toplumsal normlarla nasıl harmanlandığını anlamamıza yardımcı olmaktadır. Dil, yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı

zamanda toplumların değerlerini, inançlarını ve kimliklerini koruyan ve sonraki nesillere aktaran bir taşıyıcıdır. Dilin kültürü koruma ve aktarma işlevi gibi masallar da benzer bir rol üstlenmektedir. Bu bağlamda, masallar da tıpkı dil gibi, kültürden aldıkları unsurları koruyarak ve iletişim yoluyla aktararak köken aldıkları kültürlerin ideolojik açıdan durağan kalmasına katkı sağlamaktadır. Masalların kültür içerisindeki rolünü anlamak için masalların ikili bir işlevi olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Yani, masallar yalnızca bir eğlence aracı olmakla kalmamakta; aynı zamanda bir kültürün sembolik temsili olarak o kültürdeki düşünce sistemlerini, inançları, bilgileri, ahlaki değerleri ve gelenekleri de yansıtmaktadır. Masallar aracılığıyla soyut kavramlar somut sembollerle ifadesini bulmakta ve böylece hem dil hem de kültür üzerinden kolektif bir hafıza inşa edilmektedir. Kültürlerarası masal uyarlamaları, kültürel farklılıkları anlamak ve toplumlar arasındaki ortak değerleri keşfetmek için bir köprü görevi görmektedir. Masalların bu evrensel yönü kültürel aktarımın vazgeçilmez bir parçası olduğunu göstermektedir.

Eleştirel teori perspektifinden bakıldığında iletişim çoğunlukla bir baskı aracı olarak kullanılabilir (McDaniel & Samovar, 2015:7). Bu fikir, masalların önce bir sembolik iletişim biçimi olarak ardından bir kültürel koruma ve durağanlaştırma aracı olarak işlev gördüğünü düşünüldüğünde anlam kazanmaktadır. Masallar, kültürün ideolojisini ve söylemini etkileyen önemli eserler haline gelir ve kültürel düşünce biçimlerini kalıcı hale getirmektedir. Bu bağlamda, dilin geleneği koruma rolü ne kadar belirleyici ise, masalların da düşünme ve bilgi edinme biçimlerini muhafaza etme işlevi o kadar önemli bir yer tutmaktadır. Dil, toplumun geçmişini, tarihini ve değerlerini gelecek kuşaklara aktarma işlevi görürken masallar da toplumun kolektif bilinçaltında şekillenen düşünce kalıplarını, değerleri ve normları bir sonraki nesillere aktararak kültürün sürekliliğini sağlamaktadır. Ancak masallar bu işlevi yerine getirirken içinde barındırdığı ideolojik unsurları da yeniden üretmektedir. Bu yeniden üretim süreci, kültürel değerlerin ve normların sabitlenmesine yol açarak toplumun geçmişteki düşünme biçimlerini günümüze taşımakta ve böylece kültürel sürekliliği sağlamaktadır.

18. yüzyılda çocukluk kavramı önemli bir dönüşüm geçirmiştir. 18. yüzyılda, çocukluk "ahlaki öğrenim dönemi" olarak görülmekten çıkıp çocukların masumiyetin ve saflığın simgesi olarak idealize edildiği, oyun ve öğrenme için bir zaman olarak romantize edilen bir anlayışa doğru evrilmiştir (Lykissas, 2018: 305). Bu değişim, masal kültürünün 17. yüzyıl sonlarından 19. yüzyıl başlarına kadar uzanan gelişimi sırasında önemli bir etkiye sahip olmuştur. Bu dönemde ortaya çıkan masallar aslında çocuklara yönelik değildir ve eğlence amacıyla yazılmamıştır. Aksine, masallar yetişkinler için tasarlanmış, eğlendirici değil, öğretici bir işlev taşımıştır. Örneğin, Charles Perrault'nun 1697'de yayımladığı *Mother Goose Tales (Anne Kazdan Masallar)* adlı hikâyeye koleksiyonu, masalların ahlaki eğitim aracı olarak kullanımını pekiştirmiştir. Eser, *Uyuyan Güzel*, *Kırmızı Başlıklı Kız* ve *Sindirella* gibi popüler hikâyelerden oluşmaktadır ve özellikle Fransa'da kadınlara ahlaki öğütler vermek amacıyla yazılmıştır (Ashliman, 2013). Bu durum, masalların ahlaki eğitim aracı olarak kullanımını ve geleneğin kalıcı hale gelmesini sağlamıştır. Masallar, ahlaki dersler vermek için kullanılan hikâyeler olarak, bir toplumun değerlerini, sosyal normlarını ve geleneklerini yansıtarak kültürel bir işlev üstlenmiştir. Eserler, yetişkinlere yönelik ahlaki öğretiler içerirken aynı zamanda toplumun kadınlara biçtiği roller ve sınıfsal ayrımlarla ilgili mesajlar da taşımaktadır. Toplumun ahlaki ve sosyal yapısını korumayı amaçlayan masallar, kültürel değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol oynamakta ve masalların eğlendirici değil, öğretici ve yönlendirici bir işlev taşıdığı düşüncesini güçlendirmektedir.

Masallar, ancak 19. yüzyılın başlarında, çocuk eğlencesine hizmet eden hikâyeler haline gelmeye başlamıştır. Bu değişim, özellikle 1818’de yayımlanan Grimm Kardeşler’in ikinci baskısı gibi örneklerde görülmektedir. Masallar, çocukların içsel çatışmalarını işleyip bu çatışmaları görsel imgeler aracılığıyla dönüştürerek sorunlarını aşmalarına ve hikâyelerdeki dersleri öğrenmelerine olanak sağlayan değerli araçlar haline gelmiştir (Lykissas, 2018: 305). Bu durum, masalların nasıl kültürel bir araç setinin parçası haline geldiğini göstermektedir. 19. yüzyıldan itibaren masallar çocuklara yönelik hale gelmiş olsa da Jack Zipes (2012b) masalların hem çocuklar hem de yetişkinler için önemli olduğunu çünkü okuyucuların dünyalarını anlamalarına ve yaşamlarındaki, toplumlarındaki sorunlara çözüm bulmalarına yardımcı olduğunu savunmaktadır. Bu bağlamda, Zipes’in çalışmaları masalların kültürel aktarımda ve toplumsal yapının korunmasında nasıl bir işlev taşıdığını ele alırken, masalların toplumsal ve kültürel normları pekiştirme ve iletme rolünü ortaya koymaktadır.

Masallar, yazıldıkları dönemin sorunlarını ve hâkim söylemlerini toplumsal bağlamlarla iç içe geçmiş bir biçimde ele aldıkları için aslında yaş sınıırına sahip değildir. Ancak çocuklarda kültürel idealleri pekiştirmek ve yaymak için masallar mükemmel bir araçtır. Fantastik motifler ve mitolojik imgelerle süslenmiş olan masallar, çocukların düşünce dünyasına nüfuz ederek kültürel değerlerin onlara doğal bir biçimde aktarılmasını sağlamaktadır. Fantastik öğeler, masallara cazibe katarken aynı zamanda toplumsal değerleri ve normları çocuklara aktarmanın etkili bir yolu olmaktadır. Bu süreçte, masallar çocukların zihinsel ve duygusal gelişimlerini desteklemekte ve kültürel değerlerin içselleştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Masallar, kültürel ideolojilerin sembolleri ve iletişim sistemleri olarak analitik düşünmeyi teşvik eden ve dinleyicileri halk hikâyelerinin kültürel ve dilsel olarak gömülü doğasıyla tanıştıran dil, kültür ve tarih hakkında daha derin bir takdir geliştirmelerini sağlayan önemli araçlardır (Soltau, 2021: 38). Almanca yazılmış masallar, Alman kültürünün inşası ve Alman milliyetçiliğinin yükselişiyle yakından ilişkilidir. Goethe’nin 1795 yılında yayımlanan *Das Märchen* eseri, “mit, sembol ve didaktik unsurları” kullanarak “okur sınıfları aracılığıyla ulusal ve sosyal kimlik” hakkında fikirler yaymıştır (Soltau, 2021: 42). Goethe’nin eserleri, yazıldığı dönemde mevcut olan emperyal, ırksal, sosyal ve siyasi korkularla yüzleşme çabalarıyla tanınmaktadır. *Das Märchen*, özellikle “Alman ulusal kimliğinin yaratılmasında büyük bir etkiye sahip olmuştur ve Goethe’nin siyasi ve sosyal görüşlerinin bir ifadesi” olarak değerlendirilmektedir. Fransız Devrimi sırasında yazılan bu eser, sosyal sınıfın “hareketsizliği” üzerine kasıtlı olarak belirsiz ve alegorik bir sosyal yorumdur; bu sınıfların her birinin gerekliliği ve faydası ile birlikte, esasen orta sınıfın sosyal gücünü pekiştirmek için tasarlanmıştır (Soltau, 2021: 42). Soltau, Goethe’nin yazılarını, Grimm Kardeşlerin *Volksmärchen (Halk Masalları)* ile karşılaştırarak bu masalların “ahlaki ve pedagojik unsurlar içerdiğini” belirtmektedir. Grimm kardeşler, masalları eğitimin ve açıklamanın araçları olarak kullanarak ve “Alman ulusal kimliğinin oluşumuna yardımcı olacak şekilde kasıtlı olarak inşa edilmiş” hikâyeler olarak sunmuşlardır (Soltau, 2021:42). Grimm Kardeşlerin masalları, “ulusların kurulduğu kültürel ve ırksal mitlerin yapay doğasını” açığa çıkarmaktadır (Soltau, 2021:43). Bu bağlamda, masallar toplumsal ve kültürel yapının eleştirel bir incelemesine olanak tanıyan, ideolojilerin ve değerlerin aktarımında önemli bir rol oynayan eserlerdir. Masallar, farklı dönemlerde ve topluluklarda kültürel ve toplumsal sorunlara ışık tutarak ulusal kimliklerin ve sosyal yapıların şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Bu nedenle masalların incelenmesi sosyolojik ve kültürel bir analiz alanı olarak değerlendirilmektedir.

2.1. *Sindirella (Külkedisi)* masalının farklı kültürlerdeki dönüşürmeleri

Sindirella, Cenicienta, Ye Xian, Rhodopis, Cenerentola, Cendrillon, Conkiajgharuna, Aschenputtel, Yeh-Shen, Adelita gibi Perrault'nun masalının kahramanına işaret edecek pek çok isim, Sindirella adıyla bilinmektedir. Bu kadın kahraman dünyanın çeşitli ülkelerinde mevcuttur ve masalın yüzlerce versiyonu yayınlanmıştır. Üvey annesi ve iki kızı tarafından zulme uğrayan, şefkatli ve cömert bir genç kız, sebepsiz yere kötü muameleye maruz kalarak dünyanın en sevilen masal karakterlerinden biri haline gelmiştir. Uzun bir sözlü geleneğin kahramanı olan ve Charles Perrault'nun *Külkedisi* hikâyesi, birçok kültürde farklı dönüşümlerle anlatılan popüler bir masalın bir versiyonudur.

Külkedisi, kökeni binlerce yıl öncesine dayanan ve farklı kültürlerde yeniden şekillendirilen bir masal türüdür. En eski kayıtlar, Rhodopis adında bir köle kız hakkındaki hikâyenin anlatıldığı Antik Yunan'a kadar uzanmaktadır. Rhodopis Yunanistan'dan kaçırılarak Mısır'a köle olarak satılmıştır. Adı Yunancada "pembe yanaklı" anlamına gelmektedir. Strabon'un kayıtlarındaki "Mısırlı Sindirella" hikâyesi, *Külkedisi* hikâyesinin kökenini belirlemek için yetersiz bir kaynak gibi görünmektedir (Mark, 2017). *Ye Xian* hikâyesi, *Sindirella* masalının Çin versiyonudur ve M.S. 860 yılında Tang Hanedanlığı döneminde ortaya çıkmıştır. Bu versiyonda, Ye Xian annesinin balığa dönüşen ruhu ile arkadaşlık kurmaktadır. Ye Xian, balığın yardımıyla kral ile tanıştıktan sonra, bir festivale katılır ve terliğini orada unuttur. Kral, terliğin sahibini bulmak için arayışa çıkar ve sonunda Ye Xian'ı bulur. Kral, terliğin sahibi Ye Xian ile evlenir (Eberhard, 2000). Versiyon, Sindirella'nın temel öğelerini içermektedir ancak Çin kültürüne özgü unsurlarla zenginleştirilmiştir. Bahsi geçen hikâyelerin 9. yüzyıla ait olduğu göz önüne alındığında sözlü geleneğin masalların farklı versiyonlarının ortaya çıkmasında nasıl bir etki sağladığı anlaşılmaktadır. Masallar genellikle sözlü geleneklerle yayılmakta ve zaman içinde farklı kültürel etkilerle zenginleşmektedir. Bu, masalların neden dünya genelinde farklı versiyonlarının bulunduğu açıklamaktadır. *Ye Xian* ve *Rhodopis* gibi farklı kültürlerdeki *Sindirella* dönüşümleri, temel temaları paylaşmaktadır. Bu temalar arasında kötü üvey aile üyeleri, sihirli yardımcıları (balık, kuş, terlik), terlik veya ayakkabının sahibini bulma ve genç kızın soylu bir kişi ile evlenmesi gibi unsurlar bulunmaktadır. Masallardaki unsurlar, halk masallarının evrensel niteliğini yansıtmaktadır.

Sindirella masalının günümüze en yakın versiyonu, 17. yüzyılda İtalya'da yayımlanan bir hikâye koleksiyonunda bulunmaktadır. İtalyan versiyonun adı *Cenerentola*'dır. Önceki versiyonlardan farklı olarak *Cenerentola* daha fazla sihir unsuru içermektedir. Versiyonda gerçek bir cadı anne ve üvey kız kardeşler vardır. *Cenerentola*'da kahraman Zezolla, diğer versiyonlardaki *Sindirella*'dan farklı olarak soylu birine aşık olmaz aksine ondan kaçır. Tüm versiyonlarda olduğu gibi ana unsur bir ayakkabıdır. Zezolla'nın ayakkabısını bulan kral onunla zorla evlenmek ister. Zezolla, kral ve onun altı cadı kız kardeşiyle birlikte yaşamak zorunda kalır (Rossini, 2018). *Cenerentola*'nın versiyonu, diğerlerinden farklı olarak mutlu bir sonla bitmemesi hikâyenin sonunun diğer geleneksel masallardan saparak farklı bir yöne evrildiğini göstermektedir.

Charles Perrault'nun *Cendrillon (Külkedisi)* adlı versiyonu *Sindirella* masalının modernleştirilmiş versiyonudur. Ünlü Fransız yazar Charles Perrault, bugün bilinen Sindirella hikâyesini yazarken Zezolla (*Cenerentola*) hikâyesinden esinlenmiştir. 1697'de Perrault hikâyeyi *Contes de Ma Mère l'Oye* koleksiyonunda *Cendrillon ou la Petite Pantoufle de Verre* adıyla yayınlamıştır (Perrault & de Barneville, 1951). Perrault'nun *Cendrillon* versiyonu, hikâyeye cam ayakkabı, balkabağı, ve

yaşlı peri gibi sihirli unsurlar ekler. Bu sihirli öğeler, hikâyeye büyülü bir hava katmakta ve masalın temel unsurlarını oluşturmaktadır.

Gürcü *Sindirella* hikâyesi, *Conkiajgharuna* olarak adlandırılmaktadır. Hikâye, Külkedisi masalının farklı bir varyantıdır ve özellikle Gürcü kültürünün izlerini taşımaktadır. Ana karakter Conkiajgharuna, annesi öldükten sonra kötü üvey annesi ve kız kardeşleri ile zorlu bir hayat sürer. Hikâyenin önemli öğelerinden biri, Conkiajgharuna'nın annesi tarafından mezarının yanına diktirilen dilek ağacıdır. Bu dilek ağacı, kızın dileklerinin gerçekleşmesine yardımcı olur. Ayrıca, hikâyede Conkiajgharuna'nın ineği ile olan ilişkisi önemlidir. İnek, kıza tavsiyelerde bulunarak zor işlerde yardımcı olur. Hikayenin sonunda, gümüş terlik gibi farklı öğeler kullanılarak Conkiajgharuna'nın hayatı ve kaderi değişir (Hartland, 1894). Gürcü Sindirella hikayesi, Gürcü kültürüne özgü öğelerle bezenmiş, farklı bir Sindirella versiyonudur.

Cole (1987) tarafından yazılan ve resimlenen *Külprensi* adlı eser, klasik *Sindirella* masalına mizahi bir bakış açısı sunan çocuk kitabıdır. Cinders karakteri, geleneksel Külkedisi rolünü üstlenmekte ancak anlatı, toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında önemli bir yer değiştirme sunmaktadır. Özellikle, karakterin hem fiziksel hem de toplumsal rollerini sorgulayan bir çerçeveye yerleştirilmesi geleneksel masallardaki toplumsal cinsiyet normlarının sorgulanmasına olanak tanımaktadır. *Külprensi* eserinde, Cinders'in karakteri, toplumsal cinsiyet rollerini yeniden inşa eden ve sorgulayan bir duruş sergilemektedir (Özgürbüz, 2021: 8). Hikâyede, klasik masalın ana hatları korunurken, kurtarılmaya muhtaç karakter bu kez erkek olarak tanımlanmıştır. Geleneksel Külkedisi figürünün yerini, ağabeyleri tarafından kötü muamele gören ve evin tüm işlerini üstlenen bir erkek kahraman alır. Bu karakter, ağabeyleri gibi "iri ve kıllı" olmamakla birlikte, "ufak tefek, sivilceli, pasaklı ve sıksa" bir gençtir (Cole, 2016). Eserde, geleneksel peri anne figürü de dönüşüme uğramıştır. Bu kez peri, genç ve büyü formüllerine hâkim olmayan bir kadın olarak sunulur. Peri, Külprensi'ni büyülü bir şekilde partiye göndermek için bir kıllı maymuna dönüştürür ve ona küçük kırmızı bir araba verir. Ancak Külprensi, maymun görünümü sebebiyle diskoya giremez ve durakta otobüs beklerken zengin ve güzel Prenses Şekerkuş ile karşılaşır. Prenses, Külprensi'nin maymun görünümünden korkar. Gece yarısı büyüünün etkisi sona erdiğinde Külprensi eski haline döner ve prenses, onun kendisini korkutucu maymundan kurtardığını sanır. Hikâyenin doruk noktasında, Külprensi parti sırasında pantolonunu düşürür. Prenses, cam terlik yerine pantolonun sahibini bulmak için ilan verir ve denemeler sonucunda yalnızca Külprensi pantolona sığar. Böylece, Prenses Şekerkuş ve Külprensi evlenir. Hikâye, klasik masalların aksine kötü karakterlerin dönüşümünü mizahi bir şekilde ele almaktadır. Ağabeyler, prensesin isteği ve perinin müdahalesiyle ev temizliği perilerine dönüştürülerek cezalandırılır (Cole, 2016). Bu yeniden yazım, klasik *Külkedisi* anlatısındaki toplumsal cinsiyet normlarını tersine çevirerek, okuyucunun geleneksel masal kalıplarına yönelik algısını sorgulamasını sağlamaktadır. Kahramanın kurtarılan bir prenses yerine erkek bir karakter olması, kurtarma eyleminin ise tesadüf ve yanlış anlamalarla gerçekleşmesi, masalların geleneksel anlamlarını eğlenceli bir şekilde yeniden tanımlamaktadır. Bu durum, hem masalın toplumsal cinsiyet eleştirisiyle zenginleşmesini hem de okuyucunun normatif kalıplara eleştirel bir perspektiften yaklaşmasını mümkün kılmaktadır.

Sindirella hikâyesinin 21. yüzyılda Alman Jacob ve Wilhelm Grimm kardeşler tarafından yazılan *Aschenputtel* versiyonu da Sindirella hikâyesinin bilinen bir başka versiyonudur. Bu versiyon, Perrault'un versiyonuna kıyasla daha fazla şiddet unsuru içermekte ve olay örgüsü boyunca çocuklara yönelik olmadığına dair ipuçları vermektedir. Üvey kız kardeşler, altın terliği giyebilmek için ayaklarının bazı bölgelerini keserler ve hikâyenin sonunda Sindirella onları kör

ederek cezalandırır (Grimm & Grimm, 2011). Bu, hikâyenin daha vahşi bir yanının olduğunu göstermektedir.

Sindirella hikâyesi, farklı kültürel bağlamlarda yeniden şekillendirilerek her kültürün kendine özgü geleneklerini ve değerlerini yansıtan çeşitli versiyonlarla zenginleştirilmiştir. *Yeh-Shen* masalı, *Sindirella*'nın Çin kültürüne uyarlanmış bir versiyonu olarak dikkat çekmektedir. Hikâye, klasik *Sindirella* temasını Çin'in sosyal yapısı ve kültürel değerleriyle harmanlamaktadır (Louie, 1996). *Yeh-Shen* hikâyesi, kahramanın üvey anne ve kız kardeşler tarafından kötü muameleye maruz kalmasını merkeze alırken Çin kültürünün kendine özgü unsurlarını öne çıkarmaktadır. Hikâye, bir Çin köyünde geçer ve *Yeh-Shen*, üvey ailesinin baskıları altında hayatta kalmaya çalışan bir kızdır. *Yeh-Shen*'in yardımcısı, peri anne yerine sihirli güçlere sahip bir balıktır. Bu balık, Çin kültüründeki doğa ile insan arasındaki uyum fikrini temsil eder. Ayrıca, balığın kemiklerinin büyü olduğu inancı, Batı versiyonunda bulunmayan özgün bir öğedir (Louie, 1996). Masalın bir diğer dikkat çekici özelliği, Çin kültürüne özgü değerlerin ve sembollerin anlatıya işlenmesidir. Altın ayakkabı yalnızca fiziksel bir nesne olmanın ötesine geçmekte ve kişinin kimliğini, kaderini ve değerini simgelemektedir. Ayrıca, hikâyede balık figürü, Çin kültüründe sıkça görülen doğa ile insan arasındaki uyumu temsil etmekte ve peri anne gibi Batı masallarında yaygın olan figürlerin yerini almaktadır. Prensin balo yerine bir festivalde ortaya çıkması, kültürel bağlamın bir göstergesidir. *Yeh-Shen* masalı, sadece bir kültürel adaptasyon olmanın ötesine geçerek, farklı kültürel bağlamların masal temasını nasıl dönüştürdüğünü ve zenginleştirdiğini göstermektedir. Louie (1996), masalın Çin toplumu içinde hem bireyin sınıf atlama hayalini hem de toplumun geleneksel değerlerini simgelediğini ifade etmektedir. Dolayısıyla *Yeh-Shen* versiyonu, *Sindirella*'nın evrensel çekiciliğini korurken Çin'in geleneksel öykü anlatımına özgü ahlaki ve sembolik unsurları hikâyeye entegre etmektedir.

Kaba Yüzlü Kız (The rough-face girl) Algonquin Hint folkloründen gelen bir *Sindirella* versiyonunu temsil etmektedir. Hikâye, kaba yüzlü bir kızın öyküsünü anlatmakta ve yerel Algonquin kültürüne özgü öğeler içermektedir. Hikâye, kaba yüzlü kızın üvey annesi ve üvey kız kardeşi tarafından aşağılandığı ve kötü muameleye tabi tutulduğu bir Algonquin Hint köyünde geçer. Ancak kızın yardımına hayvanlar ve doğaüstü varlıklar yetişir. Bu yardımlar sayesinde kız, prensle tanışır ve onunla mutlu bir sona ulaşır (Martin, 1998). *Kaba Yüzlü Kız*, *Sindirella* temasını yerel Algonquin kültürü ve folkloruyla harmanlamaktadır. Hikaye, yerel inançlar ve değerler üzerine kurulu olup *Sindirella*'nın evrensel temasını yerel bağlamda yeniden yorumlamaktadır. Bu versiyon, Algonquin kültürünü ve halk hikâyelerini vurgulayarak *Sindirella*'nın çeşitliliğini göstermektedir.

Cindy Ellen, *Sindirella*'nın vahşi batı versiyonunu sunmakta ve hikaye Amerikan batısının kovboylar ve kovgirl'leri arasında geçmektedir. Bu versiyon, geleneksel *Sindirella* hikayesini Amerikan batısıyla özgün bir şekilde birleştirmektedir. Hikaye, *Cindy Ellen* adındaki genç bir kızın, köyündeki bir dansa katılma isteği etrafında dönmektedir. Ancak *Cindy Ellen*'in üvey annesi ve üvey kız kardeşleri, onun dansa gitmesine engel olur. Bu noktada, *Cindy Ellen*'in peri annesinin yardımıyla hikaye gelişir (Lowell, 2000). "*Cindy Ellen*," Amerikan batısının vahşi doğasını ve kovboy kültürünü yansıtarak klasik masalı bu özgün bağlam içinde yeniden anlatmaktadır. *Sindirella*'nın batıya uyarlanmış hali, okuyuculara farklı bir kültürel deneyim sunmaktadır.

Altın Sandalet (Golden Sandal) *Sindirella*'nın Irak versiyonunu temel alarak klasik hikayeyi farklı bir coğrafyada ve kültürde sunmaktadır. Hikaye, geleneksel bir Irak köyünde geçer ve ana karakter Maha, genç ve güzel bir kız olarak tasvir edilmektedir. Maha, üvey annesi ve üvey kız

kardeşi tarafından ağır işlere zorlanmakta ve sürekli kötü muamele görmektedir. Klasik masalın teması olan aile içi haksızlık ve zorbalık, Irak kültürünün sosyal yapısına uygun bir şekilde yeniden işlenmektedir. Bir gün köyde büyük bir düğün düzenlenir. Üzgün bir şekilde düğünü izlerken bir peri belirir ve ona yardım etmeye karar verir. Perinin sihirli yardımıyla Maha muhteşem bir elbise giyer ve düğüne katılır. Düğünde, prensle tanışır ve prens ona âşık olur. Ancak, düğün sona erdiğinde, Maha'nın altın sandaleti kaybolur. Prens, terliğin sahibini bulmak için bir arayışa başlar. Altın sandaletin Maha'ya mükemmel bir şekilde uyması, onun kimliğini doğrular ve bu olay Maha ile prensin evlenmesiyle sonuçlanır (Hickox, 2000). *Altın Sandalet*, Sindirella masalının evrensel yapısını korurken, hikayeyi Irak kültürüne özgü unsurlarla harmanlamaktadır. Maha'nın karşılaştığı zorluklar ve çözüm yolları, Irak'ın sosyal, kültürel ve toplumsal değerleriyle ilişkilendirilerek evrensel bir anlatının yerel bir bağlamda yeniden yorumlanmasını sağlamaktadır.

Adelita, Meksika kökenli bir Sindirella hikayesini anlatmaktadır. Hikaye, Adelita adındaki genç bir kızın yaşadığı maceraları ve zorlukları konu almaktadır. Adelita, üvey annesi ve üvey kız kardeşi tarafından kötü muameleye tabi tutulan genç bir kızdır. Üvey annesi, ona kötü davranır, ancak Adelita sabırlı ve iyilik dolu bir kişiliğe sahiptir. Bir festival sırasında, prensin düzenlediği bir baloya katılma fırsatı bulur. Ancak üvey annesi ve kız kardeşi onun gitmesine izin vermez. Adelita, bir periannesinin yardımıyla baloya gitme şansı yakalar. Peri annesinin sihirli dokunuşuyla eski elbisesi muhteşem bir kıyafete dönüşür. Baloda prensle tanışır ve birlikte dans ederler. Ancak bal sona erdiğinde, prens Adelita'nın kim olduğunu unutmamak için onun ayakkabısını kullanır. Prens, Ayakkabı Arayış'ında Adelita'nın izini sürer ve sonunda onu bulur (DePaola, 2002). Adelita, prensle evlenir ve mutlu bir sona ulaşırlar. "Adelita," Sindirella'nın temalarını Meksika kültürü ve gelenekleriyle harmanlayarak, sabrın ve iyiliğin ödüllendirildiği bir hikaye sunmaktadır. Meksika'nın renkli ve canlı kültürel öğeleri hikayeye özgü bir tat katmaktadır.

Mufaro'nun Güzel Kızları (Mufaro's beautiful daughters) Zimbabve'nin zengin kültürünü ve değerlerini temel alan bir Sindirella varyantıdır. Hikaye, iki kız kardeşin, Manyara ve Nyasha'nın, kralın eş arayışına verdikleri farklı tepkileri anlatmaktadır. Manyara, güzelliğine ve zenginliğine büyük bir değer veren, kendi çıkarlarına odaklanmış bir kız kardeştir. Nyasha ise içten ve sevgi dolu bir ruha sahip, Zimbabve'nin geleneklerine bağlı bir kızdır. Kralın eş arayışı sırasında, Manyara kralın ilgisini çekmeye çalışırken, Nyasha samimiyeti ve iç güzelliğiyle dikkat çekmektedir (Steptoe, 2003). Hikaye, Zimbabve'nin doğal güzellikleri, gelenekleri ve değerleriyle işlenmektedir. Nyasha'nın dürüstlüğü ve sevgisi, hikayenin merkezindedir ve sonunda kralın kalbini kazanır. Bu versiyon, güzellik ve iç güzellik arasındaki dengeyi vurgulayarak Sindirella temasını yeniden yorumlamaktadır. Aynı zamanda, "Mufaro'nun Güzel Kızları," Zimbabve kültürünü yansıtarak, okuyuculara farklı kültürlerin değerlerini ve geleneklerini keşfetme fırsatı sunmaktadır. Bu, Sindirella'nın evrensel temasını Zimbabve'nin yerel öykülerine ve zenginliğine bağlayarak masalın çeşitliliğini vurgulamaktadır.

Sindirella Çok Sinir Bozucu (Seriously, Sindirella is So Annoying!) geleneksel Sindirella masalını mizahi bir bakış açısıyla ele almaktadır. Bu versiyon, hikayeyi Sindirella'nın üvey kardeşlerinin bakış açısından aktarmakta ve klasik masalı parodileştirmektedir. Hikaye, üvey kardeşlerin Sindirella'ya duyduğu kıskançlık ve öfkeyi vurgulamaktadır. Sindirella'nın prensle buluşmasını, periannesinin yardımını ve büyülü dönüşümlerini üvey kardeşlerin bakış açısından anlatarak, geleneksel hikayenin olaylarını farklı bir ışık altında sunmaktadır (Shaskan, 2011). Masalda üvey anne, Sindirella'nın evdeki davranışlarından şikayet etmekte ve onu masaldaki geleneksel "iyi"

kız olarak tasvir edilen Sindirella'nın aksine, tembel, istekli olmayan ve ev işlerine yardımcı olmayan biri olarak göstermektedir. Masal üvey annenin, Sindirella'yı ve diğer karakterleri masaldaki "iyi-kötü" çatışmasında genellikle haksız yere kötü bir şekilde tasvir edildiğini düşündüğü için duyduğu hayal kırıklığını ve öfkeyi mizahi bir şekilde dile getirmektedir. Masal, okuyucuya üvey annenin bakış açısından eğlenceli bir alternatif sunmakta ve klasik "kötü üvey anne" imajını sorgulamaktadır. Sorgulama masalı alışılmışın dışında bir açıdan ele alarak karakterlerin adaletli bir şekilde tasvir edilip edilmediğini sorgulamaya davet etmektedir. *Sindirella Çok Sinir Bozucu*, klasik masalın alışılmadık bir bakış açısını ve mizahi yönünü vurgulayarak, okuyuculara masalın farklı bir versiyonunu sunmaktadır. Bu versiyon, Sindirella'nın üvey kardeşlerinin duygusal karmaşıklığını ve düşünce süreçlerini anlamamıza yardımcı olurken, aynı zamanda masalın temel unsurlarını parodileştirmektedir.

Sindirella'nın Bilmecesi" (Gülsoy, 2020), Odeabank'ın toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek amacıyla klasik masalları yeniden yorumladığı *Eşit Masallar* projesinin bir parçasıdır. Masalda, zeki ve meraklı Sindirella, gösterişe önem veren ablası ve abisiyle yaşamakta ve annesinin kitaplarını okuyarak hayal gücünü beslemektedir. Ülkenin başında ise genç yaşta anne ve babasını kaybeden, sürekli anlaşmazlık yaşayan bir prenses ve prens bulunmaktadır. Halkın isteği üzerine ikili, ülkeyi yönetmelerinde yardımcı olacak akıllı bir vezir bulmak için bir balo düzenlemektedir. Sindirella'nın ablası ve abisi de bu fırsatı değerlendirip baloya gitmek isterler ancak Sindirella'nın zekasından çekinerek onu tavan arasına kilitlerler. Sindirella, peri sayesinde baloya katılır ve prenses ile prensin sorularını zekice yanıtlayarak onların ilgisini çekmektedir. Sindirella'nın verdiği bilmeceyi çözemedikleri için onu bulmak üzere tüm ülkeyi dolaşan prens ve prenses, sonunda Sindirella'ya ulaşır ve onun zekasına hayran kalmaktadır. Masal, Sindirella'nın vezir olarak çalışmayı kabul etmesiyle sonlanır ve bireysel başarı ile toplumsal fayda arasındaki bağı öne çıkarmaktadır. Grimm Kardeşler'in klasik *Külkedisi* masalının toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden yeniden anlatımı olan bu hikaye, çocuklara eşitlik temalarını aktararak toplumsal değişime katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Sindirella'nın seçilen varyantlarının amacı masalın sadece evrensel bir anlatı olmadığını, aynı zamanda yerel dinamikler ve değerlerle nasıl şekillendiğini göstermek ve bu değişimlerin altında yatan nedenleri derinlemesine analiz etmektir. Kültürel çeşitlilik, kronolojik bağlam, tematik dönüşüm ve metinlerarasılık açısından varyantlar, masalın tarihsel evrimi ve toplumsal dönüşümleri üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemek için uygun bir çerçeve sunmaktadır. Batı'daki versiyonlar, özellikle Perrault ve Grimm Kardeşler'in metinleri üzerinden şekillenirken, Doğu'daki varyantlar Çin, Hindistan ve Orta Doğu gibi bölgelerin dini inançları, gelenekleri ve toplumsal yapılarıyla derin bir ilişki içindedir. Bu bağlamda, Sindirella'nın Batı ve Doğu varyantlarındaki dönüşümlerin temel nedenlerini analiz etmek, masalın evrensel yapısını ve yerel farklılıklarını anlamada önemli bir adım sunmaktadır. Ayrıca, modern feminist yorumların masalı nasıl yeniden şekillendirdiği, bu dönüşüm sürecinin dinamiklerini daha geniş bir perspektifle ele almayı mümkün kılmaktadır.

18. yüzyıldan itibaren Perrault'nun masallarından esinlenen çok sayıda tiyatro uyarlaması da gün ışığına çıkmıştır. Sindirella'nın 18. yüzyıldaki uyarlamaları arasında dikkate değer olanlar; 1730'da La Foire de Saint-Germain'de sahnelenen komik bir opera olan *La pantoufle de Marignier*; Sindirella, 1750'de La Foire de Paris'te, bilinmeyen yazar tarafından sahnelenen komedi; 1759'da Paris'teki La Foire Saint Germain'de sahnelenen ve Louis Anseume ile Jean-Louis La Ruelle tarafından yönetilen Sindirella çizgi roman operası; La Pantoufle de Cendrillon,

1779'da Öğrenci Opera Dansı Tiyatrosu'nda sahnelenen ve Pierre Germain Parisau tarafından yazılan pantomim; Maillé de Marencour'un yazdığı Cendrillon'dur (Poirson, 2009:311-315).

19. yüzyılda masalların, popüleritesi devam etmiştir. 19. yüzyılda masalın ilk uyarlaması 1806 yılında, Sindirella veya *The Little Glass Slipper* adlı bir melodramdır. 1810'da Étienne ve Nicolo operası Sindirella'yı sahnelemiştir. 18. yüzyıldaki Perraldian başarısı, Massenet'nin Cendrillon ve Henri Cain operasının 1899'da temsil edilmesine kadar devam etmiştir (Bahier-Porte, 2007).

Georges Méliès'in 1899'da yönettiği altı dakikalık Sindirella filmi ve 1950'de üretilen Sindirella da dahil olmak üzere Walt Disney'in çok sayıda çizgi filminin kanıtlağığı gibi, 20. yüzyılda peri masallarının uyarlanması yedinci sanat olan sinemayı da ele geçirmiştir. Masal aynı zamanda 1945'te Sergei Prokofiev'in, 1986'da Rudolf Nureyev'in, 1980'de Jean-Christophe Millot ve Peter Maxwell Davies'in balelerinde de mevcuttur (Bahier-Porte, 2007:9). 1998 yılında vizyona giren Sonsuza Kadar ya da Sindirella'nın Gerçek Hikâyesi, 2004 yılında vizyona giren Sindirella Gibi, 2012 yılında vizyona giren Pamuk Prenses ve Avcı, 2014 yılında çekilen Maleficent, 2015 yılında çekilen Sindirella filmleri bunun kanıtıdır. Sindirella hikayesi aynı zamanda müzik alanında özellikle Téléphone grubunun 1982'de Dure Limite albümünde yayınlanan "Cendrillon" şarkısında ve Paris'te 2002'de ve 2009'da sahnelenen Cendrillon müziklerinde yer almıştır.

Sindirella masalının opera, masal, bale, öykü, film, roman, oyun ve hatta müzik gibi pek çok sanatsal alanda uyarlamalarının çokluğu, masalın pek çok türe uyum sağlama kapasitesini ve büyüleyiciliğini kanıtlar niteliktedir. Bu farklı Sindirella (Külkedisi) versiyonları, masalın evrensel temalarını ve karakterlerini farklı kültürel bağlamlar içinde ele alarak zengin bir şekilde yeniden yorumlamaktadır. Her bir versiyon, kendi kültürel öykülerini ve değerlerini masala dahil ederek klasik masalın çeşitliliğini ve esnekliğini göstermektedir. Bu farklı Sindirella versiyonları, hikayenin zamansızlığını ve evrensel çekiciliğini vurgulamaktadır. Her bir versiyon, Sindirella'nın temel temasını kendi benzersiz şekilde ele almakta ve izleyicilere farklı kültürlerin zenginliğini ve çeşitliliğini keşfetme fırsatı sunmaktadır. Bu versiyonlar, masalın klasik kalıplarını sorgulayarak ve değişen toplumsal normları yansıtarak Sindirella hikayesini güncellemektedir.

2.2. Sindirella Masalının Farklı Versiyonlarındaki Kültürel Dinamikler

Külkedisi masalı, farklı kültürlerde benzer temalar ve karakterler etrafında şekillenerek derin sembolik ve sosyokültürel anlamlar barındıran bir anlatı olarak öne çıkmaktadır. Antik Yunan'daki *Rhodopis* hikayesi, köle bir kızın öyküsüdür. Burada, Rhodopis'in hayatı, onun haksız yere maruz kaldığı zorluklar ve sonunda kazandığı mutluluk üzerinden anlatılmaktadır. Rhodopis'in hikayesi, sosyal sınıflar arasındaki uçurumu ve bireysel erdemın zaferini vurgulamaktadır. Bu bağlamda masal, toplumdaki adaletsizlikler üzerine düşündürürken aynı zamanda bireyin kendi kaderini belirleme yetisini de ön plana çıkarmaktadır (Mark, 2017). Bireysel erdem ve sosyal adalet vurgulanmaktadır.

Çin'deki *Ye Xian* masalı, Rhodopis'ten farklı olarak doğüstü unsurlara ve kültürel sembollere yer vermektedir. *Ye Xian*'ın annesinin ruhu balığa dönüşerek ona yardım etmektedir; bu, doğa ile insan arasındaki ilişkiyi ve geleneksel inançları temsil etmektedir. Bu versiyon, aynı zamanda kadınların güçlenmesi ve bağımsızlık kazanması temalarını işlemektedir. *Ye Xian*'ın hikayesi, genç bir kadının kaderini kontrol etme çabasını simgelemekte ve onun içsel gücünü vurgulamaktadır (Eberhard, 2000). Çin versiyonu doğanın gücünü ve ruhsal bağılıkları ön plana çıkarmaktadır. *Ye Xian*'ın balığı, hem bir yardım figürü hem de doğanın bir parçası olarak işlev görmektedir. Bu semboller, Çin kültüründe yaygın olan şans, bereket ve doğanın döngüsellığı gibi temaları desteklemektedir (Huang, 2018).

İtalyan versiyonunda hikayenin en çarpıcı unsurlarından biri, Zezolla'nın ayakkabısının bulunması ve bunun sonucunda kralın onu zorla evlenmeye ikna etmeye çalışmasıdır. Kral ve onun altı cadı kız kardeşiyle birlikte yaşamak zorunda kalması, masalın sonunda yaşananlar açısından oldukça karamsar bir tablo çizmektedir. *Cenerentola*'nın bu versiyonu, geleneksel masalarda sıkça görülen "mutlu son" temasından uzaklaşarak hikayenin daha karanlık bir sonla bitmesine yol açmaktadır. Bu da, hikayenin farklı bir kültürel dinamik içerdiğini ve klasik masal anlatımlarında görülen mutlu sona dair beklentileri sarsan bir yönelim olduğunu göstermektedir (Zipes, 2012a). *Cenerentola*'nın, yani İtalyan versiyonunun dinamikleri, dönemin sosyal ve kültürel bağlamını yansıtmaktadır. 17. yüzyılda İtalya'da, özellikle de Barok döneminde, sosyal hiyerarşilerin katı olduğu bir ortamda, hikaye aristokratik bir evliliğin baskıcı doğasına dair eleştiriler barındırmaktadır. Zezolla'nın zorla evlenme durumu, kadınların toplumdaki konumunu ve erkek egemen sistemin baskılarını simgelemektedir. Rönesans sonrası dönemde, toplumsal normların sorgulanması, bireysel özgürlükler ve kadınların toplumdaki yerleri üzerine tartışmalar yaygındır. *Cenerentola*, bu tartışmaların bir yansıması olarak değerlendirilebilir ve bu nedenle, diğer masalardan farklı bir yönelim sergilemektedir (Tatar, 2019). Bu bağlamda masal, kadınların kendi iradeleri dışında şekillenen kaderlerine karşı duydukları isyanı da temsil edebilir. Perrault'un "*Cendrillon*" (Külkedisi) versiyonu, Perrault'un yaşadığı dönemde, Fransa'da sosyal hiyerarşiler, kadınların rolü ve aile değerleri gibi konular öne çıkmaktadır. Perrault'un versiyonunda, Külkedisi'nin başına gelen zorluklar, bu sosyal yapı içindeki kadınların maruz kaldığı baskıyı ve toplumsal beklentileri yansıtmaktadır. Külkedisi, sonunda evlenerek toplumsal statüsünü yükseltmektedir, bu da masalın mutlu son geleneğini güçlendirmektedir (Bottigheimer, 2002).

Gürcü *Sindirella* hikayesi "*Conkiajgharuna*," Gürcü kültürünün derin izlerini taşıyan ve geleneksel *Sindirella* masalına özgün bir bakış açısı sunan bir versiyondur. Hikaye, Gürcü kültürünün özünü yansıtırken, toplumsal eleştiriler de içermektedir. *Conkiajgharuna*'nın yaşadığı zorluklar, Gürcü kadınlarının toplum içindeki statüsünü ve aile dinamiklerini sorgulatmaktadır (Chikovani, 2019).

Cole'un "*Külprensi*" versiyonu, geleneksel masalın mizahi bir yorumudur. Bu versiyon, özellikle modern toplumlarda kadınların rolünü ve eşitlik arayışını irdelemekte, geleneksel cinsiyet rolleriyle oynamaktadır. Mizahi öğeler, çocuk edebiyatında sosyal eleştiri yapma yolu olarak öne çıkmaktadır. Masalın sonunda *Külprensi*'nin sevdiği kişi tarafından fiziksel görünüşünden bağımsız olarak kabul görmesi, bireysel değerlerin önemine vurgu yapmaktadır. Bu yaklaşım, modern çocuk edebiyatında sıklıkla tartışılan "beden olumlama" (body positivity) temasıyla da ilişkilendirilebilmektedir (Bradford, 2007).

Grimm Kardeşler'in "*Aschenputtel*" versiyonu, Perrault'un daha yumuşak anlatımına kıyasla daha sert ve gerçekçidir. Bu versiyonda, şiddet unsurlarının öne çıkması, dönemin Alman toplumundaki katı sosyal normları ve kadınların yaşadığı baskıyı yansıtmaktadır. Üvey kız kardeşlerin ayaklarını kesmeleri ve *Sindirella*'nın intikamı, masalın toplumsal adalet arayışını vurgularken aynı zamanda bir tür ahlaki ders niteliği taşımaktadır (Grimm & Grimm, 2011).

Yeh-Shen, Çin kültürünün geleneksel unsurlarıyla harmanlanmış bir *Sindirella* versiyonudur. Doğa ve ruhlar arasındaki ilişkilerin vurgulanması, Çin toplumundaki doğa inancını ve geleneklerini yansıtmaktadır. Hikayede, annesinin ruhunun ona yardım etmesi, aile bağları ve doğanın gücünü simgelemektedir (Louie, 1996). Bu, kadınların bağımsızlık kazanma çabalarını ve toplumsal rolünü yeniden tanımlayan bir örnektir.

"*Kaba Yüzlü Kız, The rough-face girl*" (Martin,1998) Algonquin kültürünü ve değerlerini temsil eden bir versiyondur. Hikaye, doğa ile olan bağlantıyı ve yerel halkın inançlarını ön plana çıkarırken, aynı zamanda kadınların zorluklar karşısındaki direncini simgelemektedir.

"*Cindy Ellen,*" Amerikan Batısı'ndaki kovboy kültürünü yansıtırken, kadınların sosyal yaşamda karşılaştıkları engelleri ele almaktadır. Hikaye, kadınların toplumsal normlara karşı duruşunu ve kendi özgürlükleri için verdikleri mücadeleyi gözler önüne sermektedir (Lowell, 2000). Bu versiyon, klasik Sindirella temasını modern bir bağlamda ele alarak, günümüz toplumundaki kadınların deneyimlerine dair özgün bir bakış sunmaktadır.

Irak'taki "*Altın Sandalet*" hikayesi, geleneksel cinsiyet rollerine karşı bir eleştiri niteliği taşıyarak, kadının güçlenme çabasını da vurgulamaktadır. Burada, sihirli öğeler ve hayal gücünün yanı sıra, kültürel değerlerin harmanlanması, hikayenin zenginliğini artırmaktadır (Hickox, 1998). Ayrıca, hikaye, toplumda kadının varlığının tanınmasını ve bağımsızlığının önemini ortaya koymaktadır. Irak kültürü, tarihsel olarak çeşitli etnik grupların ve dinlerin bir arada yaşadığı bir bölge olmuştur. Bu çeşitlilik, hikayede farklı kültürel unsurların ve inanç sistemlerinin harmanlanmasına olanak tanımaktadır. "Altın Sandalet," sihirli öğeler ve folklorik unsurlar içerecek şekilde, Irak'ın zengin kültürel dokusunu yansıtmaktadır.

Meksika kökenli "*Adelita*" (DePaola, 2002). hikayesi, kadınların zorluklarla başa çıkma ve bağımsızlık kazanma temasını işlemektedir. Meksika kültüründe, tarih boyunca kadınların aile içindeki rolü genellikle geleneksel bir biçimde tanımlanmıştır. Kadınlar, ev işleri, çocuk bakımı ve aile değerlerini koruma gibi sorumluluklarla sınırlandırılmıştır. "Adelita" hikayesi, bu geleneksel rollerin sorgulanmasına ve kadınların bağımsızlık arayışına vurgu yapmaktadır. Kadının güçlü bir karakter olarak resmedilmesi, Meksika'daki kadınların sosyal ve ekonomik hayatta daha aktif rol alabilmesi gerekliliğine işaret ederek Adelita'nın hikayesinde sabır, iyilik ve aile bağları gibi değerler öne çıkarken, bu unsurlar Meksika'nın kültürel dokusunu yansıtmaktadır. Meksika'daki toplumsal normlar, kadınların fedakarlıklarını ve aile için gösterdikleri çabaları yüceltirken, aynı zamanda bireysel kimliklerini bulma ve bağımsızlık kazanma çabalarını da desteklemektedir. Hikaye, genç kadınların güçlenmesini ve kendi kaderlerini tayin etme yetisini vurgulayarak, geleneksel ve modern değerler arasında bir köprü kurmaktadır.

Zimbabve'deki "*Mufaro'nun Güzel Kızları*" (Steptoe, 2003) masalında, Zimbabve'nin doğal güzellikleri, hikayenin arka planında önemli bir rol oynamaktadır. Hikaye, insanların doğa ile olan ilişkisini simgeleyen unsurlarla doludur. Bu bağlamda, Zimbabve'deki toplulukların doğa ile uyum içinde yaşama felsefesini yansıtmaktadır.

"*Sindirella Çok Sinir Bozucu, (Seriously, Cinderella is So Annoying!)*" (Shaskan, 2011) adlı eser, özellikle modern Batı kültür dinamiklerini yansıtmaktadır. Batı toplumlarında, mizah sıklıkla sosyal normları sorgulamak ve eleştirmek için kullanılan bir araçtır. Bu hikaye, üvey kardeşlerin bakış açısından Sindirella'nın hikayesini anlatmasıyla, klasik masalda genellikle göz ardı edilen bir perspektifi öne çıkararak toplumsal cinsiyet dinamiklerini sorgulamaktadır. Kadınların birbirleriyle olan rekabeti ve kıskançlığı, mizahi bir dille sunarak okuyuculara farklı bir bakış açısı sunmaktadır.

"*Sindirella'nın Bilmecesi*" (Gülsoy, 2020), Türk toplumunda toplumsal cinsiyet eşitliğine odaklanan bir perspektifle yeniden yazılmış bir Sindirella hikayesidir. Türkiye'de son yıllarda kadın hakları konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Feminist hareketler, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda daha fazla görünürlük kazanmış ve bu mesele toplumun her kesiminde tartışılır hale gelmiştir. *Sindirella'nın Bilmecesi* masalında, kültürel farklar özellikle kadının rolü, başarı

ve kişisel yetkinlik üzerinden kendini göstermektedir. Sindirella, güzelliğiyle değil, zekasıyla ve bilgisiyle öne çıkan bir karakterdir. Bu değişiklik, toplumda kadının yalnızca fiziksel özellikleriyle değil, akıl ve yetkinliğiyle de başarılı olabileceğine işaret etmektedir. Peri, Sindirella'ya ülkenin refahı için zekasını kullanması gerektiğini vurgulamakta ve onu bu yönde desteklemektedir. Sindirella'nın kendine yeten bir birey olarak sunulması, masalda kadının toplumsal rolüne dair yeni bir mesaj taşımakta ve güzellik algısının ötesinde, başarıya ulaşmanın farklı yolları olduğunu anlatmaktadır. "*Sindirella'nın Bilmecesi*" gibi eserler, bu toplumsal değişimlere bir katkı sağlamaktadır ve Türk toplumunda kadınların güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki farkındalığın artmasına katkıda bulunan bir yapı taşı temsil etmektedir.

Bu tür eserler, klasik masalların günümüzdeki toplumsal dinamiklere nasıl uyum sağladığını gösterirken, aynı zamanda toplumsal değişimin de bir yansımasıdır. Aşağıdaki tablo Sindirella masalının evrensel temaları korurken farklı kültürlerin özgün unsurlarını barındırdığını ve yerel değerlerle harmanlandığını göstermektedir.

Ülke	Hikaye Adı	Metnin Unsurları	Kültürel Öğeler
Antik Yunan	Rhodopis	Mısır'a köle olarak satılma, prens tarafından terliğin sahibinin aranması	Rhodopis'in "pembe anlamına gelmesi, köle olarak satılması"
Çin	Ye Xian	Kötü üvey aile, Ye Xian'ın balığa dönüşen annesi ile iletişimi, kaybolan terlik, kralın kıza ulaşması, prens ile evlenme	Çin kültürüne ait balık motifi, Tang Hanedanı dönemi Çin kültürü
İtalya	Cenerentola	Kötü üvey aile, ayakkabı, kralın zorla evlenme isteği, mutlu olmayan son	Cadı üvey anneler, altı cadı kız kardeş ve mutsuz bir son
Fransa	Cendrillon (Perrault)	Kötü üvey aile, cam ayakkabı, balkabağı arabası, yaşlı peri	Fransız masal geleneği, mutlu son ve sihirli unsurlar
Gürcistan	Conkiajgharuna	Kötü üvey aile, dilek ağacı, gümüş terlik, kralın kızla evlenmesi	Gürcü kültürüne özgü dilek ağacı motifi, ineğin danışmanlığı, gümüş terlik
İngiltere	Kül Prensi	Cinsiyet rollerininin tersine çevrilmesi	Bireysel özgürlük ve kişinin kendini olduğu gibi kabul etmesi
Çin	Yeh-Shen	Kötü üvey aile, altın terlik, kuşla dostluk, periannesinden elbise	Kuşun yardımseverliği, Çin kültür ve değerleri

Ülke	Hikaye Adı	Metnin Unsurları	Kültürel Öğeler
Amerika	The Rough-Faced Girl	Kötü üvey aile, doğüstü hayvanların yardımı, ayakkabı	Algonquin Kızılderili kültürüne özgü hayvan ve doğa ile iç içe geçmiş inançları
Amerika	Cindy Ellen	Kötü üvey aile, dans, peri yardımı, terlik	Vahşi Batı kültürü, kovboy ve kovgirl'ler, peri annesinin yardımı
Irak	Altın Sandalet	Genç ve güzel kahraman, üvey anne ve üvey kız kardeşin kötü muamelesi, düğün etkinliği, perinin sihirli yardımı, prens ile tanışma, altın sandaleti kaybetme	Irak'ın geleneksel köy yaşamı, Düğünler ve aile içi ilişkilerdeki geleneksel değerler
Meksika	Adelita	Festivalde prensi tanıma, periannenin yardımı, ayakkabı ile prensin iz sürmesi	Meksika'nın geleneksel festival ve dans kültürü, aile ve sabır teması
Zimbabve	Mufaro'nun Güzel Kızları	İki kız kardeşin kralın ilgisini kazanma yarışı, dürüstlük ve iç güzellik	Zimbabve'nin doğası, gelenekleri ve iç güzellik ile güzellik arasındaki denge
Amerika	Sindirella Sinir Bozucu	Üvey kardeşlerin bakış açısından Çok anlatım, mizahi dil ve alaycı ton, Sindirella'nın davranışlarını sorgulama	"güzel" ve "iyi" olmanın nasıl takdir edildiğine dair ironik bir bakış açısı
Almanya	Aschenputtel (Grimm Kardeşler)	Kötü üvey aile, terlik, şiddet ve intikam	Almanya'da Grimm Kardeşlerin sert masal üslubu, ayak kesme ve intikam sahneleri
Türkiye	Sindirella'nın Bilmecesi	Öz abi ve abla, balo, bilmece yarışması	Bilmece, kadının zekası ve bireysel yeterliliğiyle toplumda kendine yer bulabilmesi.

Tablo 1: Sindirella Masalının Kültürel Varyasyonları ve Metnin Unsurları

Her kültür, *Sindirella* hikayesinin unsurlarını kendi gelenekleri, inançları ve toplumsal yapısına göre şekillendirmektedir. *Sindirella*'nın farklı kültürlerdeki varyantlarının seçimi, masalın kültürel, tematik ve yapısal dönüşümüne dair zengin bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Antik Yunan'dan gelen *Rhodopis*, kölelik temasını işlerken aynı zamanda masalın antik kökenine işaret etmektedir. Çin varyantları olan *Ye Xian* ve *Yeh-Shen*, masalın Doğu Asya'daki derin kültürel izlerini göstermekte ve genellikle doğanın ve sihrin uyumu vurgulanmaktadır. İtalya'dan

Cenerentola, masalın Avrupa'daki en eski biçimlerinden biri olup geleneksel aile değerlerini ve kaderin rolünü ön plana çıkarmaktadır. Fransa'daki *Cendrillon* (Perrault), masalın klasikleşmiş versiyonu olup bal kabağı arabası ve cam ayakkabı gibi ikonik unsurlarıyla modern popüler kültürü etkilemektedir. Almanya'nın *Aschenputtel* (Grimm Kardeşler) versiyonu karanlık ve didaktik öğeler ekleyerek masalın toplumsal ahlak anlayışı üzerindeki etkisini güçlendirmektedir. Gürcistan'daki *Conkiajgharuna*, bölgenin yerel motiflerini ve masalsı kahramanlık hikâyelerini içerirken İngiltere'nin *Kül Prensi* adlı varyantı, cinsiyet rolleriyle oynayarak masala yenilikçi bir bakış açısı getirmektedir. Amerika'da yazılmış olan *The Rough-Faced Girl*, Kızılderili kültürüne özgü hayvan ve doğa temalı öğeler bulunmaktadır. *Cindy Ellen*, masalın modern Amerikan varyantı olarak batı yaşam tarzını masal dünyasına taşımaktadır. Düğünler, festivaller ve sihirli unsurlar çoğu masalda belirgin bir şekilde bulunmaktadır. *Adelita* masalında, Meksika'nın geleneksel festival kültürü ve danslar vurgulanırken, *Altın Sandalet* ise Irak'taki geleneksel köy yaşamı ve düğünler gibi unsurlar üzerine odaklanmaktadır. Irak'tan *Altın Sandalet*, masalın Orta Doğu'ya özgü değerler ve ahlaki öğelerle nasıl harmanlandığını göstermektedir. Meksika'nın *Adelita* varyantı, yerel kültürel unsurları ön plana çıkararak masalı folklorik bir temelde göstermektedir. Zimbabve'den *Mufaro'nun Güzel Kızları*, masalı Afrika'nın zengin doğası ve toplumsal değerleriyle yeniden kurgulamaktadır. Türkiye'deki *Sindirella'nın Bilmecesi*, masalın bilmecelerle zenginleştirildiği yerel bir anlatım sunarken Amerika'daki mizahi yaklaşımıyla dikkat çeken *Sindirella Çok Sinir Bozucu*, masalın parodi türündeki bir dönüşümünü yansıtmaktadır. Bu çeşitlilik, masalların kültürlere göre nasıl evrildiğini, temalarının nasıl yeniden yorumlandığını ve yapılarının nasıl şekillendiğini anlamamıza olanak tanımaktadır. Birçok hikaye, kötü üvey anneyi ve kardeşlerinin kötü muamelesine karşı mücadeleyi işlemektedir., *Sindirella Çok Sinir Bozucu* ve *Aschenputtel* gibi hikayelerde aile içindeki ilişkiler daha eleştirel bir bakış açısıyla anlatılmakta, toplumsal normlara ve cinsiyet rollerine dair mizahi bir eleştiri sunulmaktadır. Diğer masalarda üvey annenin "kötü" olarak tasvir edilirken, *Sindirella'nın Bilmecesi'nde* üvey anne ve kardeşlerin olmaması onun yerine öz kardeşlerin olması Türkiye'de aile içindeki ilişkiler ve kadın figürlerine dair daha olumlu ve kapsayıcı bir bakış açısını yansıtmaktadır. Bu, yalnızca bireysel düzeyde değil, toplumsal olarak da kültürel normları yeniden şekillendiren bir değişim anlamına gelmektedir.

Sonuç

Kültür, tanım ve oluşum açısından dinamik bir yapıya sahip olsa da, her tanımında kültürün bir iletişim aracı olduğu gerçeği geçerlidir. İnsanlar, semboller, hikayeler, dünya görüşleri ve miras alınan kavramlar aracılığıyla kültürü öğrenmekte ve yaşamın karmaşıklıklarını anlama ve sorun çözmeye süreçlerini geliştirmektedir. Masallar, iletişim aracı olarak, öğretim modelleri olarak ve sembolik nesnelere olarak bu kültürün önemli bileşenleridir. Masallar, kültürel değerleri iletmenin yanı sıra, bireylerin ve toplulukların kimliklerini ve dünya görüşlerini şekillendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Kültürel değerlerin ve normların aktarımı için masalların nasıl kullanıldığını anlamak, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde kültürel dinamiklerin nasıl işlediğini göstermektedir. Dundes (1980), masalların toplumsal yapılar ve değerler hakkında önemli bilgiler sunduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde, kültürel çalışmalarda masalların rolü üzerine yazan Tatar (1993), masalların yalnızca eğlence sağlamadığını, aynı zamanda kültürel ideolojileri ve sosyal normları sürdürdüğünü vurgulamaktadır. Bu bağlamda, masallar kültürel araçlar olarak işlev görmek ve toplumların değerlerini, normlarını ve inançlarını aktararak kültürel kimliğin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla, masallar kültürel iletişimde ve toplumların gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır.

"Sindirella" masalının seçilme nedeni, bu masalın tarih boyunca çeşitli kültürlerde, dillerde ve inanç sistemlerinde, 9. yüzyıldan bu yana birçok farklı versiyonu ile sürekliliğini korumasıdır. Masalın bu kadar uyum sağlaması, dayanıklılık, dönüşüm ve güçlenme gibi evrensel temaları yansıtırken; aynı zamanda aile dinamikleri, kişisel kimlik, toplumsal güç yapıları ve rol modellerinin etkilerini de araştırmaktadır. Ancak, "Sindirella" masalının eleştirel bir analizi, güç dengesizliklerini pekiştiren unsurlar barındırdığını ortaya koymaktadır. Masalda, Sindirella genellikle kurban olarak konumlandırılmakta ve mutluluğa ulaşmak için dışsal güçlere—büyülü müdahaleler veya erkek kurtarıcılar gibi—bağlıdır. Bu durum, gerçek güç ve yetki konusunda sorgulamalara yol açmaktadır; çünkü protagonistin kendi gücünün dışsal kaynaklarda kalması, onun kendi potansiyelini gerçekleştirme gerektiği mesajını zayıflatmaktadır.

"Sindirella", kültürel değerlerin ve normların iletilmesinde güçlü bir araç görevi görmekte, sözlü anlatım geleneğinden yazılı edebiyata ve günümüz dijital yorumlarına geçiş yapmaktadır. Bu yolculuk, hikayenin toplumsal dinamiklerle uyum içinde nasıl evrildiğini göstermektedir. Halberstam'ın (2005) vurguladığı gibi, sanat, baskın anlatılara ve kültürel otoritelere meydan okuma rolü oynamaktadır. Halberstam (2005), "Bu, güzellik ile iletilmemiş olan kültürel üretimlerin tarihi—tekil deha ifadesi fikrine dayanmayan, izleyicileri rahatlatmak ve var olan düzeni pekiştirmek amacı gütmeyen, dünyanın yeniden inşasına katkı sağlamayan sanatın tarihi" demektedir. Bu bakış açısıyla "Sindirella" masalı, kültürel eleştirinin ve dönüşümün simgesi haline gelerek, toplumsal cinsiyet rolleri, güç dinamikleri ve bireysel özerklik üzerine düşünmeye teşvik eden bir araç işlevi görmektedir. Kültürel kodların ve mesajların bu kadar derin bir şekilde işlendiği "Sindirella" masalı, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde güçlü etkiler bırakmaya devam etmektedir.

Araştırma sırasında incelenen "Sindirella" masal varyantlarının seçimi, kültürel çeşitliliği ve toplumsal dinamikleri yansıtacak şekilde belirli kriterlere dayandırılmıştır. Bu kriterler, varyantların temsil ettikleri tarihsel dönemler, hitap ettikleri toplumsal sınıflar ve içerdikleri anlatı unsurlarını kapsamaktadır. İlk olarak, seçilen varyantlar farklı tarihsel dönemleri temsil edecek şekilde tercih edilmiştir. Bu, masalın zaman içindeki dönüşümünü ve toplumların tarihsel bağlamlarına nasıl uyum sağladığını analiz etmeyi amaçlamıştır. Külkedisi masalı, farklı kültürlerde derin anlamlar taşıyan ve evrensel temalar etrafında şekillenen bir anlatıdır. Bu masal, sosyal sınıflar arasındaki uçurum, bireysel erdem, toplumsal adalet ve kadınların güçlenmesi gibi evrensel mesajlar verirken, her kültürde özgün motiflerle zenginleştirilmiştir. Antik Yunan'dan Çin'e, İtalya'dan Zimbabwe'ye kadar uzanan bu masal varyantları, toplumsal ve kültürel yapıların izlerini taşımaktadır. Antik Yunan'daki Rhodopis masalı, bir köle kızın zorluklarla dolu hayatını ve erdemle elde ettiği mutluluğu vurgularken, toplumsal adaletsizliklere dikkat çekmektedir. Çin'in Ye Xian versiyonu, doğaüstü unsurlar ve kültürel sembollerle kadınların güçlenmesini işlemektedir. İtalya'nın Cenerentola'sı ise karanlık bir sona sahip olup, kadınların toplumsal baskılar altındaki yaşamını eleştirmektedir. Fransa'da Perrault'nun Cendrillon'u, mutlu son ve sihirli unsurlarla idealist bir perspektif sunmaktadır. Gürcistan'ın Conkiajgharuna'sı, dilek ağacı ve gümüş terlik gibi özgün motiflerle Gürcü kültürünü yansıtırken İngiltere'deki "Kül Prensi," cinsiyet rollerini tersine çevirerek toplumsal normları sorgulamaktadır. Çin'in Yeh-Shen masalı, doğa ve ruhsal bağlılıkların önemini vurgulamaktadır. Amerika kıtasındaki "The Rough-Faced Girl," Algonquin Kızılderili kültürünü doğa ve hayvan motifleri üzerinden işlemektedir. Sindirella'nın Bilmecesi sadece aile ilişkilerinde çatışma yerine işbirliği ve uyum temalarına vurgu yapmakla kalmamakta, aynı zamanda bireylerin kendi yetenekleriyle öne çıkmalarını destekleyen bir hikâye örneği sunmaktadır. Sindirella'nın Bilmecesi'nde öz kardeşlerin varlığı,

aile üyeleri arasındaki bağların güçlendirildiği bir anlatı kurarak, Türk kültüründe ortak bir toplumsal değer olan aile içi dayanışmayı öne çıkarmaktadır. Bu masalların her biri, özgün kültürel unsurlarla evrensel temaların birleştiği bir yapıya sahiptir. Külkedisi'nin farklı varyantları, klasik masal anlatılarının günümüz toplumsal dinamiklerine uyarlanabilir olduğunu ve her toplumun değerleriyle yeniden şekillendiğini göstermektedir.

Seçim sürecinde, varyantların hangi toplumsal sınıflara hitap ettiği de önemli bir kriter olarak değerlendirilmiştir. Perrault'nun saray çevresine hitap eden varyantı, aristokrasinin ahlaki normlarını yansıtırken, Grimm Kardeşler'in versiyonları daha çok kırsal kesimin değerlerini ve günlük yaşamını yansıtmaktadır. Modern varyantlarda ise orta sınıf ve kentsel kitlelere yönelik mesajlar ön plana çıkmaktadır. Ayrıca, masalların anlatı yapıları ve karakter özellikleri gibi unsurlar da varyant seçiminde belirleyici olmuştur. Fantastik motiflerin (örneğin, peri anne veya büyülu kabak arabası) varyantlardaki işlevi ile ana karakterin kişilik özelliklerindeki değişimler analiz edilmiştir. Bazı varyantlarda ana karakter pasif ve alçakgönüllü bir profile sahipken, modern yorumlarda güçlü ve girişimci bir kişilik sergilemektedir. Bu seçim süreci, masalın farklı kültürel bağlamlarda nasıl yeniden şekillendiğini anlamak için metodolojik bir temel oluşturmuştur.

Hikâyelerin kendine özgü ve önemli farklılıkları olsa da, bu karakterler ortak ilerleyişlerle birbirine bağlanmaktadır. Tatar'ın (1999:102) belirttiği gibi, Sindirella, birçok farklı kültürde yeniden şekillendirilmiştir ve bu nedenle bazen zalim ve intikamcı, bazen de şefkatli ve nazik olarak karşımıza çıkmaktadır. Tek bir kültür içinde bile, bir hikâyede nazik ve alçakgönüllü, diğerinde zeki ve girişimci, başka birinde ise kurnaz ve manipülatif görünebilmektedir. Bu durum, masalların güçlü yeteneğine dikkat çekmektedir. Masallar, kendilerine özgü farklılıklarını ve geniş hikâye yelpazelerini korurken, aynı zamanda aralarında ortak bir konu da barındırmaktadır. "Sindirella" masal türü, günümüzde popüler olan birçok masal türünden yalnızca biridir. Bu masal türleri, kültürler ve zaman dilimleri arasında sürekli olarak varlık göstermektedir; tekrarlayan ahlaki dersler ve temalar ile birlikte masal türünün kendisini sınırlı bir yapıya hapsedmeyi reddettiği fikrini desteklemektedir.

Sindirella'nın bu kadar çeşitli versiyonları, masalın kültürel dinamikler ve toplumsal normlar üzerindeki etkisini de gözler önüne sermektedir. Her yeni versiyon, ilgili toplumun değerlerini ve inançlarını yansıtırken, masalın evrensel temaları da bu bağlamda yeniden şekillenmektedir. Seçilen masalarda evrensel temaların ortaya çıkışı, her bir masalın kültürel bağlamındaki farklılıklarla şekillenmiştir. Temaların analizinde genellikle tematik çözümlene ve metinlerarasılık yöntemleri kullanılmıştır. Ezilen bireyin yükselişi teması, birçok varyantta benzer şekilde işlenmiştir. *Ye Xian* (Çin) ve *Cenerentola* (İtalya) gibi masalarda, ana karakterler toplumsal olarak düşük bir statüye sahiptir ancak içsel güçleri ve erdemleri sayesinde toplumsal yükselme süreci başlamaktadır. Bu tema, özellikle *The Rough-Faced Girl* (Amerika) gibi modern varyantlarda, bireyin içsel değerlerinin ve fiziksel özelliklerinden bağımsız olarak saygı görmesinin altı çizilerek feminist bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Sosyal sınıf ve adalet teması da bu masalarda sıkça karşımıza çıkmaktadır. *Altın Sandalet* (Irak) ve *Mufaro'nun Güzel Kızları* (Zimbabve) gibi masalarda, düşük sosyal statüden gelen bireylerin, erdemleri sayesinde adaletin sağlanması ve ödüllendirilmesi teması işlenmektedir. Aile ilişkileri ve toplumsal normlar başka bir önemli tema olarak öne çıkmaktadır; özellikle *Sindirella'nın Bilmecesi*'nde (Türkiye) ailenin ve toplumun kadına yüklediği rollerin sorgulanması, masalın temel çatışmasını oluşturmaktadır. Bu temaların kültürel farklılıklarla şekillendiği ve her varyantın toplumsal yapıya dair önemli

ipuçları sunduğu görülmektedir. Tematik analiz ve metinlerarasılık, bu temaların nasıl işlendiğini ve kültürel bağlamda nasıl şekillendiğini anlamada etkili yöntemlerdir.

Kötü üvey aile ve ayakkabı motifleri, her kültürde benzer bir şekilde yer almasına rağmen, kültürlerin kendine has toplumsal normları ve değerleri doğrultusunda çeşitlenmiştir. Rhodopis ve Çin kültüründeki varyantlarda, kölelik ve toplumsal sınıf farkları ön plana çıkmakta, bu da masaldaki kötü üvey aile figürünü ve ayakkabı motifini bu bağlamda anlamlandırmaktadır. Fransız masal geleneği ise peri yardımı ve sihirli unsurlarla zenginleşir, mutlu son ve romantizmi yansıtmaktadır. Almanya'daki Grimm masallarında ise, ayakkabı ve intikam unsurları sert bir anlatımla birleştirmektedir. Peri yardımı, kültürel bağlama göre değişir; Fransız masallarında toplumun hiyerarşisini değiştiren bir güçken, Vahşi Batı kültüründe kovboylar ve kovgirl'lerin özgürlük temasıyla iç içe geçmiştir. Ayrıca, Zimbabve'de iç güzellik ile dış güzellik arasındaki denge, kadınların toplumdaki yerini ve değerini sorgulayan bir tema olarak işlenmektedir. Masalların farklı varyantlarında aile içi ilişkiler, düğünler ve toplumsal değerler gibi unsurlar da yerel geleneklerle şekillenmektedir, örneğin Irak ve Meksika'daki varyantlarda, aile içindeki sevgi, sorumluluk ve toplumun geleneksel değerleri öne çıkmaktadır. Türkiye'deki Sindirella'nın Bilmececi varyantında, öz abi ve abla, balo ve bilmece yarışması gibi unsurlar ön plana çıkmaktadır. Bu varyant, geleneksel temaların yanı sıra kadının zekası ve bireysel yeterliliği ile toplumda kendine yer bulabilmesini vurgulamaktadır. Bilmece, bu bağlamda, sadece bir eğlence değil, aynı zamanda kadının toplumsal pozisyonunu değiştirebilme gücünü simgeleyen bir öğe olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilmeceler, kadının akıl ve strateji yeteneklerini sergileyerek onun içsel gücünü ve bağımsızlığını göstermektedir, bu da masaldaki temel temalardan biri olarak kadının yalnızca fiziksel güzellik değil, aynı zamanda entelektüel kapasitesiyle de değerli olduğunu ifade etmektedir. Bu anlatı, geleneksel rollerin ötesine geçerek kadının bireysel yeteneklerini ön plana çıkarmakta ve toplumdaki yerini şekillendirme sürecinde zekâ ve becerinin önemini vurgulamaktadır. Tüm bu temalar, masalların evrensel öğelerinin farklı kültürler aracılığıyla nasıl farklı anlamlar kazandığını ve toplumsal yapıları nasıl yansıttığını göstermektedir. Bu çeşitlenmiş temalar, masalların kültürler arası etkileşimde ne kadar farklı biçimlerde ve anlamlarda işlendiğini ortaya koymaktadır. Masallar, sadece eğlencenin bir aracı olmanın ötesinde, kültürel aktarımın ve sosyal eleştirinin de önemli bir parçası haline gelmektedir. Bu durum, masalların insanlığın ortak deneyimlerini nasıl paylaştığını ve her neslin bu hikâyelerden nasıl etkilendiğini anlamamızda kritik bir rol oynamaktadır. Her kültür, kendi toplumsal ve ahlaki normlarını yansıtan bir anlatım geliştirmiştir. Sonuç olarak, Külkedisi masalı, hem evrensel temalar taşıyan hem de kültürel farklılıkları yansıtan zengin bir hikâye geleneğidir. Bu hikâyelerin kökeni ve evrimi, insanlığın ortak deneyimlerini ve zamanla değişen sosyal yapıları anlamak açısından önemli bir pencere açmaktadır.

Kaynakça

- Ashliman, D. L. (2013). Charles Perrault's Mother Goose Tales. *University of Pittsburgh*.
- Alsaç, F. (2020). *Masalların tematik çözümlemesi*. Hiperayayın, İstanbul.
- Bahier-Porte, C. (2007). *Le conte à la scène. Enquête sur une rencontre (xviiie-xviiiie siècles)* (No. 4, pp. 11-34). Éditions littéraires et linguistiques de l'université de Grenoble.
- Bottigheimer, R. B. (2002). *Fairy godfather: Straparola, Venice, and the fairy tale tradition*. University of Pennsylvania Press.
- Bradford, C. (2007). *Unsettling narratives: Postcolonial readings of children's literature*. Wilfrid Laurier Press.
- Chikovani, N. (2019). New memory–new identity: Active forgetting in the process of the formation of new memory (Georgia in the 1990s and 2000s). *Eastern Europe Regional Studies*, 1.

- Cole, B. (1987). *Prince Cinders*. New York, NY: Putnam & Grosset.
- DePaola, T. (2002). *Adelita*. Penguin.
- Dundes, A. (1980). Interpreting Folklore. *Indiana UP*.
- Eberhard, W. (1965). *Folktales of China*. University of Chicago Press.
- Genette, G. (1997). Palimpsests: Literature in the second degree (Vol. 8). Lincoln: University of Nebraska Press.
- Grimm, J., & Grimm, W. (2011). *Aschenputtel*. BoD–Books on Demand.
- Gülsoy, M. (2020). *Sindirella'nın bilmecesi*. İstanbul: Can Yayınları.
- Halberstam, J. (2005). *In a Queer Time and Place*. New York: New York UP.
- Hartland, E. S. (1894). *Georgian Folk-Tales* Vol. I.
- Hickox, R. (1998). *The golden sandal: A middle eastern Cinderella story*. Holiday House.
- Hutcheon, L. (2006). *A Theory of Adaptation*. New York: Routledge.
- Lau, K. J. (1996). Structure, society, and symbolism: Toward a holistic interpretation of fairy tales. *Western Folklore*, 55(3), 233-243.
- Louie, A. L. (1996). *Yeh-shen: A Cinderella story from China*. Penguin.
- Lowell, S. (2000). Cindy Ellen: a wild western Cinderella. *Publishers Weekly*, 6, 19.
- Lykissas, A. (2018). Popular culture's enduring influence on childhood: Fairy tale collaboration in the young adult series The Lunar Chronicles. *Global Studies of Childhood*, 8(3), 304-315.
- Mark, J. J. (2017). The Egyptian Cinderella Story Debunked.
- Martin, R. (1998). *The rough-face girl*. Penguin.
- McDaniel, E. R., & Samovar, L. A. (2015). Understanding and applying intercultural communication in the global community: The fundamentals. *Intercultural communication: A reader*, 5-15.
- Özgürbüz, M. E. (2021). Külkedisi masalını yeniden yazmak: Külprensi ile vejetaryen külkedisi adlı resimli kitapların karşılaştırmalı incelemesi. *Litera: Journal of Language, Literature and Culture Studies*, 31(2), 757-782.
- Perrault, C., & de Barneville, M. C. L. J. (1951). *Contes de ma mère l'Oye: Suivis de Trois contes de Mme d'Aulnoy. [Gracieuse et Percinet. La Belle aux cheveux d'or. La Princesse Rosette.] Illustrations de Maurice Berty*. Delagrave.
- Poirson, M. (2009). Perrault en scène: transpositions théâtrales de contes merveilleux, 1670-1800. Paris.
- Rossini, G. (2018). *La cenerentola*. Alma Books.
- Shaskan, T. S. (2011). *Seriously, Cinderella is So Annoying!: The Story of Cinderella as Told by the Wicked Stepmother*. Capstone.
- Soltau, N. (2021). Teaching fairy tales: Constructing culture and learning language. *Die Unterrichtspraxis/Teaching German*, 54(1), 38-52.
- Steptoe, J. (2003). Mufaro's beautiful daughters. In *Teaching Literacy through Drama* (pp. 81-87). Routledge.
- Swidler, A. (1986). Culture in action: Symbols and strategies. *American sociological review*, 273-286.
- Tatar, M. (1993). *Off with their heads!: Fairy tales and the culture of childhood*. Princeton University Press.
- Tatar, M. (1999). *The Classic Fairy Tales*. New York: Norton & Company.
- Tatar, M. (2019). *The Hard Facts of the Grimms' Fairy Tales: Expanded Edition* (Vol. 39). Princeton University Press.
- Zipes, J. (2012a). *Fairy tales and the art of subversion*. Routledge.
- Zipes, J. (2012b). *The irresistible fairy tale: The cultural and social history of a genre*. Princeton University Press.